

Izhaja vsak **torek** in **soboto** v tednu ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo.

Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljati celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tabakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jelfersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 16 vin., 2-krat po 14 vin., 3-krat po 12 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Vipavska železnica.

V preteklem tednu se je mudil naš državni poslanec g. grof Alfred Coronini na Dunaju in je pri tej priliki obiskal nj. e. ministerskega predsednika pl. Körberja, dvornega svetnika Wurmba, nj. e. železniskega ministra Witteka in dr. Wernerja kot merodajne činitelje v zadevi Vipavske železnice. Oba gospoda ministra sta ga sprejela z odločno ljubeznjivostjo in na njegove britke pritožbe, da se zgradba železnice tako dolgo zavlačuje, sta mu obljubila, da hočeta stvar kolikor možno pospešiti. Minister Wittek mu je v dokaz, da se ministerstvo briga za željeno zgradbo, pokazal spis, iz katerega je bilo razvidno, da je dne 17. julija t. l. naročilo namestništvu v Trstu, naj pozove Goriški deželni odbor, da čim brže izplača deželni prispevek 100.000 gld.; kajti to vplačilo zahteva vlada, preden odda železnično zgradbo. Wittek je imenoval to zadevo morsko kačo in je prav zanesljivo obljubil, da se prične železnična zgradba, kakor hitro se vplača prispevek 100.000 gld. V enakem zmislu so govorili tudi drugi gospodje pri ministerstvu, pri katerih je z vso nujnostjo trkal naš drž. poslanec.

Kakor smo poizvedeli neposredno pri deželnem odboru, došel mu je dne 7. t. m. v resnici namestništveni poziv, o katerem je g. železniški minister povedal grofu Coronini ju in koj drugi dan je ukrenil, česar treba, da izposluje posojilo 100.000 gld. ter pošlje denar na svoje mesto.

Ker bode s tem odstranjena menda zadnja ovira, ki se je stavila železnični zgradbi, pričakujemo zanesljivo, da se v najkrajšem času razpiše oddaja tega podjetja. Tudi če je glede Vipavske železnice res opravičena marsiktera postranska želja, vendar pa je po tolikem zavlačevanju glavna stvar, da se podjetje vendar enkrat odda — in začne. Zato se nam pa ne zdi v sedanjem položaju, v očigled odločnim

obljubar najmerodajnejših činiteljev nikakor umestno, da se vlado nadleguje s takimi ulogami, katere bi lahko povod dale, da se izvršitev še dalje zategne in kakoršne vloge vzbujajo opravičen sum, kakor da bi se hotelo le z **nova zavlačevati** uresničenje te tako vroče želje naše in naših Vipavcev.

Svoje posebne želje in zahteve zaradi imenovanja postaj, omejitve prispevkov itd. bo v dobi, ko se bode že vršila zgradba, časa zadosti, da jih sprožimo, in kolikor možno, v veljavo pripravimo*).

Poslanec dvorni svet. Šuklje o notranjem položaju.

Na soboto 4. t. m. zvečer je sklical dvorni svetnik Šuklje svoje volilce na shod v Novo Mesto in je pri tej priliki govoril o našem notranjem političnem položaju tako-le:

Splošni notranji položaj v Avstriji je najboljši karakterizovan z besedo — obstrukcija. Pred petimi leti skoraj še vedeli nismo, kaj je obstrukcija, sedaj pa razsaja že od l. 1897. ta pošast ter je napravila nepopisno škodo. Obstrukcija je onemogočila tvorbo silo zakonodajstva, izpraznila državne blagajne, spravila v skrajni nered avstrijsko upravo ter vsekala skeleče rane našemu narodnemu gospodarstvu. Moderna država brez zakonodajstva ne more obstajati. Zakonodajalni aparat ne sme počivati, kajti družbene in gospodarske razmere se spreminjajo vedno, zato pa treba novih zakonov. Mi pa že štiri leta nismo sklenili niti jednega novega zakona. Še huje je z narodnim gospodarstvom in z deželnimi financami. Največji konsument in najvažnejši kupec je država sama. V pospeševanje narodnega blagostanja pa rabi vlada investicij, toda od l. 1897. se se ni odobrnil noben proračun. Tako pa se je morala vlada lotiti blagajniških preostankov in danes vlada v državnih blagajnah suša. Naše uradništvo je zbegano, ugled parlamenta

* Oni pa, ki so podpisali peticijo, katero je poslal dr. Tuma te dni po vipavski dolini, niso storili po našem mnenju drugega, nego poskusili ako mogoče, zavleči še zadnji trenutek zidanja vipavske železnice. Op. ured.)

presliši v dveh, reče Opanas Robrik. »Čemu bi zgubljal besede zastoj? Zdravi bodite, ne hodite v vodo, dokler niste našli pregaza, ker se utopite!«

To izgovorivši odide stari proti svoji hiši pod hruško.

Tudi drugi ljudje so se jeli razhajati. Samo stara teta je ostala v Verini hiši ter plakala.

III.

Črna noč je objemala zemljo, mesec je bil vzšel in razlil svoje jasne žarke po belih hišah. Vera je bila žalostna in nemirna. Odprla je okence ter zapazila: fantje so bili obstopili njeno hišo: Nekateri so se pogovarjali, drugi so sedeli otožno in niti glave niso povzdignili. Vera pogleda, pomisli malo, zapre okence in izide iz hiše, teta pa za njo.

Vera obstoji na visokem pragu ter reče kozakom: »Mladi gospodje! Od mame vem, da ste bili v vsakem delu razsodni in obzirni, nisem se nadejala od vas, kozakov, da mi napravite tako sramoto! Kaj me stražite kot sovražnika ter me sramotite — siroto. Da bi se že borili s svojim vrstnikom, ne pa s se devotko!... Od tega ne boste imeli časti, gospodje!«

»Niti mi se nismo nadejali, Vera«, se oglasi visoki mladenič, stopivši proti

pa je vsled obstrukcije padel tako globoko, da veljamo v svetovni politiki manj kot Italijan. Zato pa pravim, da je obstrukcija za državo velika nesreča. Če bi tolkla in bila toča ves mesec in vsak dan po 24 ur, bi škoda v državi ne bila tako velika, kakor je sedaj.

Prizadeti smo prav zelo tudi Kranjci. Za nas so se vlade vedno premalo brigale, zato pa ljudstvo beži preko morja v daljne dežele. Körberjeva vlada pa je vendarle predložila parlamentu zakon glede nove zveze z Dunajem in s Trstom preko Bohinja in Gorice. Ta železnica bo pomagala dvigati bogastvo naše dežele, ki leži v vodnih silah. Miza je pogrnena, a sesti ne moremo za njo, radi obstrukcije.

Tri leta so obstruirali Nemci, sedaj obstruirajo Čehi. A ko moram reči, da je bila nemška obstrukcija neutemeljena, izvirajoča iz jalovih razlogov, tega o češki obstrukciji reči ne morem in ne smem. Jezikovne naredbe so bile Nemcem itak le pretveza za obstrukcijo. Vendar morem reči, da bi bil lahko B deni postopal drugače. Padel je le vsled strahu dvornih krogov pred pouličnimi nemiri. Gautsch je nato prenapredil naredbe v nemškem smislu in obdržal le določbo, da mora biti v čisto čeških okrajih uradni jezik češki, a Nemci še niso bili zadovoljni, dokler niso zmagali na celi črti. Prišel je Clary, mož brez sledu državne modrosti, ki se ni menil za glas češkega naroda, in ki je vrhu vsega razžalil Čeha še z zloglasno Kindingerjevo naredbo. Körber je predložil troje jezikovnih načrtov, ki niso sprejemljivi. Čehi so jih odklonili, in če bi bil jaz Čeh, bi jih tudi. Ugovarjajo jim pa tudi Nemci, zlasti na Moravskem, a to je gol humbug, kajti istina je, da so ti jezikovni načrti v nemškem interesu, zlasti še na Moravskem. Čehi so začeli torej proti tem vladnim predlogom obstrukcijo, najprej tehnično, končno pa hrupno. Zasedanje pa se je moralo zaključiti.

Dasi imamo Slovenci škodo od češke obstrukcije, smo Čehi vendar podpirali v njih boju. Dal Bog, da se Slovenci nikdar ne ločijo od Čehov! (Dobro!) Morda bi se nam taka ločitev celo drago poplačala, toda koncesije bi bile samo efemerne vrednosti, od danes do jutri.

njej. »Nismo se nadejali, da se hči starega Hmare zveže z robom!«

»Če ti naši fantje niso po godu, reče drug kozak, živ, kot iskra, mi bi ti ga poiskali sami; vso Ukrajino bi prejezdili, pa ti dobili ženina!«

»Škoda iskati, ko mi je Bog že posljal takega, ki je za me. Kakoršna usoda mi je namenjena, taka pa bo; nikomur ni treba žalovati za to. Naj bi me tudi vse leto stražili, vendar se drugo leto ne poročim z drugim, nego z Ivanom Zlatarenkom. Razidite se, gospodje kozaški, prosim prav lepo, nikar ne žalite mene mlade! Poslušajte mojo Utko, njen stari, razsodni govor!«

»Razidite se, moji svetli sokoli!« reče stara z jokom: saj našega zla ne odvrnete! Bog je to dopustil, otroci!«

Fantje so še nekaj pomrmrali, potem pa odšli.

Ali tudi Zlatarenkovi drugovi so se razsrdili. »Tega ni bilo čuti še nikdar pri dobrih ljudeh« — so rekli — »dali smo besedo, zgovorili se — ali je prav, da hočete zdaj to podirati? Kozaki, a niti navad ne poznate?«

Mi smo res robi, ali potegnemo se za svoje!«

»Kdo pa bo svetoval siroti! Če ne mi!« odyrnili so stari kozaki! To bi nam

Te koncesije nam izveže takoj zopet iz rok, ko bi bili poraženi Čehi. Zato pa je za Slovence najbolje, da góje do Čehov vedno lojalnost, ki temelji na krvnem sorodstvu, v skupnih interesih in v skupnih nasprotnikih. Nisem vročerkven radikalec in vedno sem skušal ohraniti z Nemci dobre odnose, a reči moram, da je sedanja nemška pohlepnost nečuvstvena. Nemci kar nočejo razumeti, da smo Slovani iz istega testa kot oni. Naš boj za enakopravnost proglašajo za napad na svojo posest, in če se potezamo za narodne šole, kriče: »Zadaviti nas hočejo! Kradejo nam posest!« Zato pa Slovencem ne kaže zapustiti Čeha. Nemška pohlepnost je namreč nenasitna. Ko se jim izpolni želja, že prihajajo z drugo. Kriza je torej tu, država je skrajno bolna. Seveda se oglašajo zategadelj poklicani in nepoklicani zdravniki. Reči pa moram, da se mi zde vsa njih zdravila ničvredna. (Dalje pride).

XV. Velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda.

(Dalje.)

In takih mož nam je že obudilo dovolj dobrotno nebo. Uprav v začetku 19. veka nam je zasijala mila zvezda tudi na šolskem polju. To je oni mož, čegar stoletnico zdaj slavi hvaležni rod — to je knez vladika Anton Martin Slomšek, kateri je brezdvomno prvak mej slovenskimi pedagogi. Kar je slovenska šola dosegla lepega uspeha, večinoma je vzraslo na njegovi organizaciji, duha jej je vdihnili njegovo domoljubno pero. Spomenik najlepši postavimo temu šolniku, ako svoje šole uredimo po njegovih nazorih — se ve z uporabo novjših iznajdeb.

V naših šolah vladaj duh Slomškov, ker ta je vsklil prav iz čuvstvanja našega dobrega naroda. In tu družbino vodstvo s sladko zavestjo lahko konstatuje, da se naši zavodi v resnici oskrbujejo v duhu Slomškovega. Tako, mislimo, smo najbolje služili veri svojih očetov, domovini slovenski in svojej državi, akopram ona to naše delovanje še prezira.

V očigled temu Vaz vabimo č. skupščinarji, osobito Tebe, dično ženstvo

bil velik greh pred Bogom, ko bi je ne svarili pred to nesrečo. Ni hotela poslušati — Gospod ž njo! Še britko se bo kesala, nerazumno dekle!«

IV.

Zjutraj je šla Vera družice zbirat. Kamorkoli je stopila, povsod so jej odrekale; druge pa celo plakale. Nekaterih deklet matere niso pustile za družice, nekatere same niso hotele. One, ki so privolile, pa so govorile in žalovale: »O naša nevesta ne bode imela veselega deviškega večera!«

In poročila sta se. In hodila sta po vasi ter vabila na svatbo. A tu so jim prihajali ljudje nasproti, vračali so se iz sejma. Tu je bil in Peter Šestozob, in Andrej Honta, in Mihael Dedič, in še nekoliko drugih. Sirolasi Peter je šel spredaj. To je bil zelo star mož; ali vendar čvrst, visok in raven kot javor, in oči so se mu bliščale. In ta je prvi vprašal naproti idočega moža: Kaka svatba pa se je napravila pri nas?

»A glej!« — pravi — »hči rajnega Hmare se je poročila z Ivanom Zlatarenkom.« (Dalje prih.)

* Tako se zove čas, ko pridejo družice na dom nevestin, in tu plete vence, in potem posadijo nevesto na prostor, kjer sedi ob poročnem obedu, jej razpleté lase in devajo venec na glavo.

LISTEK.

V robstvu.

(Slepa ljubezen).

Maloruski spisal: — Marko Vovčok.

»Hm!« — pravi — »to je pač nerazumna deklina! Če pride kako zlo, bo to najbolj njej sami škoda!«

»Idite, gospod Opanas, morda vas bo poslušala. A če ne bo, tedaj jej ukazemo, da mora slušati. Tu je kučma, idiva!«

Gresta. In po vseh ulicah so se ljudje zbirali in se napravljali vsi k Verini hiši — stari in mladi, da celó otroci. Vsi so jo pregovarjali in prosili: »Ne jemlji roba, nikar tega! Rajša z mosta v vodo!«

In fantje so obstopili hišo: »Ne damo dekleta«, so vpili, »ne damo! Prosta kozakinja ne sme postati robinja — ljudem v smeh, in vsej vasi na sramoto!« Česa niso vsega govorili Veri; ali nič ni pomagalo. Le še bolj so užalili deklico. Poslušala je njih odkritosrčen razumen svet, pa jim odgovarjala: da se ne boji uboštva, ker je sama premožna, da jej ni mari za prostost — ali vendar so jej lile solze iz oči.

»Kakor vidim, tebe, dekle — se ne pregovori niti v enem letu ne, in te ne

slovensko, ki si dalo doslej toliko dokazov svoje žarne ljubezni do dece slovenske, k ponovljenemu delu! Vsak navdušuj v svojem krogu, vsak zbiraj somišljenike, da nas bo številna vojna v obrambo domovine! Naj se uresniči čim prej želja pesnika Bogdana:

»Da družba sama močna bo trdnjava,
Ki naj varuje naša sveta prava —
Podpiraj jo Sloven kot sin jej vdan!
(Burno odobravanje).

Dalje navaja gospod tajnik, da je vodstvo imelo v minoletem upravnem letu devet sej. Prirastla je 141. podružnica za Tržič in okolico, pokrovitelj pa 13. Rodoljubi v Litiji in Šmartinem so doslej vplačali že 23 pokroviteljn. V raznih krajih so prijatelji družbe prirejali veselice v prid naši šolski družbi. Voščila z družbino znamko so prvega poluleta donesla 150 kron; založnik teh voščil je g. I. Drufovka, trgovec v Gorici: Kava je dala 2600 kron, užgalice 4400, svinčniki 350, platno 200 kron itd.

Solskih zavodov je 20. Mej temi so na novo ustanovljeni: Enorazredna ljudska šola na Muti, ki šteje 32 deklic; otroški vrtec v Devinu, 23 otrok; otroški vrtec v Tržiču, 54 otrok.

Dalje šteje otroški vrtec v Celju 51 otrok, otroški vrtec v Mariboru 59 otrok, slovenska štirirazredna deška ljudska šola pri sv. Jakobu v Trstu 255 učencev, štirirazredna dekliška ljudska šola pri sv. Jakobu v Trstu 228 deklic, otroški vrtec v Rojanu 73 otrok, otroški vrtec na Greti 68 otrok, otroški vrtec v Pevni pri Gorici 43 otrok, otroški vrtec gospe Germekove pri sv. Ivanu v Trstu 45 otrok, otroški vrtec gđ. Gregoričeve v Škedenju 52 otrok, trirazredna šola v Št. Rupertu pri Velikovecu 160 otrok, otroški vrtec v Podgori 48 otrok, vrtec v ulici sv. Klare v Gorici 66 otrok, v ulici Barzellini 63 otrok, pod Kostanjevico 77 otrok, šestrazrednica v Gorici 380 otrok.

Učnih in zabavnih knjig se je razposlalo 2505. Družbi so darovali letos: Ljubljanska mestna občina 1000 kron, kranjska dežela 2000 kron in večstotakov so nabrali razni dobrotniki.

Prošnja do naučnega ministerstva za denarno podporo je bila odklonjena, ker isto za take potrebe nima dovoljenega kredita. Prva prošnja za pravico javnosti šoli v Št. Rupertu pri Velikovecu je bila odklonjena, druga ni še rešena.

Podružnice pa bode treba nekoliko poživiti. Od 141 podružnic jih 50 že 5—10 let ni poslalo nobenega poročila, niti prispevka. Dobra tretjina podružnic torej spi in že dolgo spi.

Blaga'nik g. prof. Petelin je poročal o računu za 14. družbeno leto. Dohodki so znašali 46.987 gld. 85½ kr., troški pa 57207 gld. 21½ kr. Ako k dohodkom prištejemo še 9000 gld. posojila, znašal je primanjkljaj vedno še 1219 gld. 36 kr. Mej dohodki so prispevki podružnic v znesku 6626 gld. 94½ kr., pokroviteljstva je znesla 1564 gld. 25 kr., slovenske hranilnice in posojilnice so darovale 1035 gld., zbirke časnikov 2776 gld., razni darovi 1070 gld. itd.

Letos je bilo več dohodkov 11.800 gld., ker je Vrečkova zapuščina znašala nad 27.000 gld. Dolga se je plačala 31.000 gld.

Dr. Vidrič iz Zagreba toplo pozdravi skupščinarje, Somrek iz Mariburga pa opisuje trpljenje podravskih Slovencev, Treiber žalostne koroške razmere.

Stari odbor je bil z vsklikom zopet izvoljen. Prihodnja skupščina bode v Mariboru. Dame so požrtvovalno nabirale darove za družbo.

Po obedu, so se podali skupščinarji po 2. uri v Poljce pri Begunjah.

(Konec pride).

Dopisi.

Iz Vipavske doline 9. avg. Čujte, čujte, dr. Tuma se je zopet začel zanimati za Vipavsko železnico!

Včeraj je kolovratil po Vipavskem njegov agent neki Bric. Ker nima menda nič dela v obrtni zadruzi, kjer je nastavljen za pisarja, poslal ga je njegov šef ven na Vipavsko z neko prošnjo na železniško ministerstvo, kojo naj vsa županstva pod-

pišejo, da naj se železnica takoj gradi, ali pa naj da vlada denar nazaj. (? Ured.) Privatnih interesentov nis podpisom nadlegoval; ni mu dišalo.

Nekatera županstva so prošno podpisala, druga so agenta odslovila, češ, poznamo Tuma, kako in koliko je naklonjen naši železnici.

Živo jim je namreč še v spominu, kako se je ves čas od leta 1897. dr. Tuma vedel kot poslanec in deželni odbor nik napram Vipavski železnici; znano jim je predobro, kako je hotel isti Tuma še v zadnjem deželnozborskem zasedanju prepričati glasovanje za 100.000 gl. za isti namen, in zdaj pa se je naenkrat ta lisjak spreobrn timer. Kaj pomenja to? Ali mu je kaj verjeti? Mi mu ne verjamemo nič. Mogoče, da dr. Tuma, sluti, da so naši poslanci zavoženo Vipavsko železnico zopet v tir spravili in da se, po izjavi ministerstva, takoj, ko deželni odbor 100.000 gl. izplača, graditi začne. Da bi toraj lavorike pri Vip. železnici za ta slučaj ne odpadle, na katere se bo plutva „Soča“ na vso sapo priduševala, zato je pricapljal se svojo prošnjo za prošnjami naših poslancev.

Mogoče da, pa tudi misli dr. Tuma našim poslancem uspehe za železnico uničiti, češ, vlada se bo razsrdila, ker jo postavimo pred alternativo: ali hitro železnico zidaj, ali pa daj brž denar nazaj, in ker ni Slovincem že itak nič naklonjena, ne bodo Vipavci dobili ne železnice, ne denara.

Če se pa motimo in je dr. Tumi resno, da se Vip. železnica brž ko brž graditi prične, tedaj naj deželni odbor, v kojem sedi, podregne, da že vendar izplača obljubljeno vsoto, od katere edino le je odvisna oddaja železnice. Vipavci toraj, pozor in ne podpisujte Tumovim agentom ničesar, ker „uzor-mož“ je zvit.

Iz renške okolice. Draga „Gorica“, moram tudi jaz pojasniti lažnjivo obrekovanje dopisnika „Soče“ z dne 5. t. m. ki pravi, da se je obesil nek posestnik na Gradišću nad Pervačino. Kaj ne vedo za Gradišče, ne da se mu pritika Pervačina? Dopisnik pravi, da „ko je že visel, so ga k sreči zapazili ter odrezali vrv, da se mu ni nič slabega pripetilo“ — to je gola laž, gospod dopisnik, — ali veste da take lažnjive novice se ne trosi med pošteno ljudstvo in se ne jemlje čast poštenim posestnikom gradiškim? Gradiškim posestnikom še ni sila, da bi se obešali; a gospod dopisnik, vi bi se bil za — jezik obesil poprej, ko ste obrekovali dopis priobčil v listu „Soča“. To naj vam bo za zdaj, ako boste še kaj potrebovali za vaš neumni norški jeziček, lahko dobite. Za zdaj spustite vašo nepremišljeno pamet po reki Vipavi, naj jo nese v morje. —

Posestnik,
ki ga briga čast občine.

Iz Št. Ferjana 9. avg. 1900. Na dopis iz „Brd“ v 62. št. „Gorice“ javim podpisani, da je g. Jak. K. predsednik „kat. bral. društva“, v občini priljubljen, spoštovana oseba, ki izvršuje svoje poslovanje v popolno zadovoljnost tuk. občinstva. Tudi njegovo нравno vedenje in versko prepričanje je povsem taktno, kar pokazuje pri vsaki priliki tudi z izgledi. Ni res, da on vlada v šterjanski občini; — za to sem jaz postavljen, dokler županujem; res je pa, da me on po moči podpira.

Da se je vršil društveni ples drugo nedeljo po sv. Mohorju vsled njegovega pisanja glavarstvu, je res; pri tem pa je kriv le toliko, da je krčmarju, v čegar hiši se nahaja bralnica „kat. bral. društva“, prenašlo verjel, da sem kot župan in podpredsednik društva dovolil društveni ples, ker nisem nikakor hotel javnega. S tem je mislil meni ustreči, da ostanem gledé na javni ples konsekventen in da bi se zaradi tega ne zgodili od nekaterih trmastih in razposajenih fantov kaki neredi.

Da se je prenašal in krčmarju neprevidno verjel, je še pred plesom obžaloval, a bilo je prekasno; k njemu je namreč prišel oni krčmar še le v petek pred tisto nedeljo, ter ga na vso moč silil, naj hitro spiše, da ponese še pravočasno na glavarstvo, — pri tem pa je ponavljavno trdil, da je to moja želja za

društveni ples. Sicer pa je bilo to plesišče v ograjenem dvorišču (z zidovjem in drugimi gosp. poslopji) gosp. bar. Tacco, čegar prostor je gospoda radovoljno dovolila in ki je popolnoma izoliran; nikdo ni mogel in ne smel na plesišče, kdor se ni izkazal z vstopnico za to postavljeni straži in ni pri uhodu plačal določene takse; ples se je vršil in izvršil mirno.

To naj sl. uredništvo blagovoli sprejeti v prihodajo številko cenjene „Gorice“.

Župan v Št. Ferjanu:
Klanjšček.

Dostavek uredništva: Z ozirom na naš dopis iz Brd, kateri dopis se toraj ne strinja popolnoma z današnjo izjavo g. župana v Št. Ferjanu, prosimo cenjene dopisnike, naj nam v bodoče poročajo samo stvarno in resnično.

Politični pregled.

Pogreb kralja Umberta.

V sredo popoldne ob 4. uri so položili v Monzi krsto s truplom umorjenega kralja v mrtvaški voz dvornega vlaka, na kar se je vlak začel polagoma pomikati s kolodvora. Ljudstva je bilo ogromno in vse je jokalo, ko so dvignili kraljevo krsto v voz. Ob 5. uri je dospel vlak v Milan, kjer so truplu skazale oblasti dolžno čast. Od Milana se je vlak pomikal počasi proti Rimu in je vozil vso noč do jutra. Povsodi, koder se je vozil mrtvaški kraljevi vlak, je bdelo ljudstvo in se zbiralo na kolodvorih in ob progi, da sporoči še zadnji pozdrav mrtvemu kralju. V Rimu je že zarana vse bilo na nogah, na tisoče in tisoče ljudi je vrelo proti kolodvoru in se zbiralo ob cestah, po katerih se je imel pomikati mrtvaški sprevod. Vse prodajalnice so bile zaprte, vse hiše okrašene s črnimi zastavami in ob cestah so stali drogovi s črnimi zastavami in cipresami. Vlak z mrtvim kraljem je dospel v Rim ob šestih in pol jutraj. Krsto, ki je bila zavita v črno zastavo, je dvignilo osem kirasirjev in jo prineslo v sprejemni salon na kolodvoru, ki je bil spremenjen v mrtvaško kapelico. Tu je blagoslovil krsto dvorni kaplan, na kar so jo prenesli na voz in sprevod se je začel pomikati proti Panteonu. Najprej je jezdila eskadrona, za tem so šli vojaški dostojanstveniki, poslanci, senatorji, 100 duhovnikov, 160 redovnikov, zastopniki poslaništev in tik pred krsto kralj Viktor Emanuel. Za njim kraljevi principi, črnogorski knez Nikola in več zastopnikov vnanih vladarjev, med njimi nadvojvoda Rainer, zastopnik našega cesarja, z deputacijo 28. pešpolka itd. Za krsto je stopal generalni adjutant z golim mečem, na desni krste minister-ski preds. in preds. senata, na levi zunanji minister in predsednik zbornice. Za krsto pa ceremonijski mojster z železno krono, nadalje kraljev konj, nosilci polkovnih zastav, razne deputacije itd. Uprav velikanjski je bil sprevod. Ko je bila že krsta v Panteonu, se še konec sprevoda niti ni premaknil. Pred Panteonom je blagoslovil krsto škof iz Genove v polnem spremstvu kapitla. Na to je bila črna maša, katere se je udeležilo poleg kralja in princev vse odlično zastopstvo. Pri maši je pelo 128 pevcev pod vodstvom Mascanija. Po maši so bile zaključene pogrebne slavnosti, a ljudstvo je žalovalo še ves dan in so bile ves dan zaprte vse krčme in prodajalnice.

Hrup v italijanski zbornici.

Dne 6. t. m. se je sešla italijanska zbornica, da izrazi svojo žalost nad smrtjo kralja Umberta in da proslavi njegov spomin. — Predsednik zbornice Villa in ministerski predsednik Saracco sta imela spominske govore. Na ta zbornični sestanek pa so socialisti demonstrativno prišli vsi v svetlih oblekah z rudečimi nageljni, ko je bila večina vsa v žalnih oblekah. Že to je naredilo na večino zelo neprijeten utis. Vznenmirjenje pa je dospelo na vrhunec, ko je izjavil republikanec Pantano, da brez ozira na položaj, v katerem se nahaja njegova stranka, glasuje za vse predloge, ki se stavijo za počaščenje kraljevega spomina. Pri ti priliki pa je nekdo vzkliknil „krokodiljeve solze!“ To je Pantana in njegove sodruge tako razsrdilo, da so začeli na vso moč kričati in razsajati. Konservativcem, od katerih je izvirala klic „krokodiljeve solze!“ so klicali republikanci: „Vi izrabljate umor v svojo korist!“ Kakih pet minut je trajal nepopisen hrup in čuli so se glasovi: „Ven z njim! Vrzimo ga ven!“ ne ve se pa, ali je to veljalo republikancu Pantanu ali onemu, ki je klical „krokodiljeve solze!“ Ko se je hrup poleg, je Saracco govoril o anarhistih in o anarhizmu ter med drugim dejal, da ta divja zločina, ki so naperjena proti življenju najvišjih, niso morda izraz mrznje ali kakega drugega motiva, marveč da so le dokaz skrajne moralne pokvarjenosti in brezbožne podivjanosti, katere

italijanska vlada ne more več mirno gledati. Storit mora temveč vse, da se zatre v Italiji to zločinsko seme. Vsi oni, ki so prepričani, da je monarhija jedino sredstvo za obrambo jedinstva Italije in njenega procvita, morajo pripomoči k temu, da se za prihodnje onemogoči še kak pojav slepega fanatizma in barbarstva, ki meče sramoto v obraz Italiji pred vsem svetom.

Vojna na Kitajskem.

Stvari na Kitajskem so se zopet tako nevarno zasukale, da moramo biti vsak hip pripravljeni na huda iznenadenja. Uzrok temu nesrečnemu položaju pa je edino le nesoglasje mej velevladstvi, vsaj mej poglavitnimi, ki so: Rusija, Anglija, Amerika, Japan in Nemčija. Vse te velevladstvi se ne morejo zjediniti glede skupnega nastopanja proti Kitajski, marveč hočejo vsaka svoje. Nasledek temu medsebojnemu nasprotovanju pa je, da se Kitajci z velikim uspehom organizujejo in da so že tudi izvedli za inozemske čete nevarnih operacij. Tako se poroča, da je kitajski general Tungfusjang zbral v Tientsinu in okoli Tientsina izvežbano vojsko 15.000 mož ter da namerava obkoliti vse mesto, v katerem se nahajajo pomožne mejnarodne čete ter iste zadržati na odhodu proti Peking. Mej tem pa, ko brani general Tungfusjang odhod četam iz Tientsina, so imeli prvi oddelki mejnarnodnih čet na svojem prodiranju proti Peking in sicer v okraju Peitsang že krvav boj s Kitajci, v katerem boju je padlo 1200 Evropejcev, mej temi samo Rusov 500. Ako bi bile mejnarnodne čete odšle iz Tientsina takoj v velikem številu, bi ta izguba ne bila tako velika, ali bi tudi sploh tega boja ne bilo, ker bi se velike čete Kitajci ne bili upali napasti. Tega zadrževanja pa je, tako se vsaj poroča, kriva jedino le Anglija, ki gre za tem, da se kar največ izrabi Rusija v Kini, predno se sploh pride do kakih uspehov, to pa radi tega, ker se Anglija boji Rusije na drugih krajih. No Rusija pozna to nakano in se je tudi že zjediniła z Japonsko, katere je izjavila Angliji, da se noče ravnati po angležkih navodilih in vleči Angležem kostanj iz žrjavice. Vkljub veliki izgubi pri Peitsangu pa so mejnarnodne čete vendar premagale Kitajce in si osvobodile pot do Pekinga. Toda v Pekingu je izdal reakcionarni general Li-Ping-Heng razglas na vse Kitajce, da na vsak način zabranijo tujim četam prestop praga v sveto mesto (Peking). Vender pa že vlada mej četami Lipinghenga in boksarji ter cesarskimi četami nesloga in je že prišlo mej njimi do resnih pretepov.

O cesarici Cu-si se govori, da je še vedno na krmilu in da se vrši vse po njenih ukazih. Ona je tudi imenovala Li-Ping-Heng-a poveljnikom severnih kitajskih čet, ki je hud nasprotnik inozemcev. Ta general je tudi izjavil, da ne dovoli v Pekingu se nahajajočim poslaniškom, da bi se podali v Tientsin, marveč jih hoče obdržati v Pekingu kot talnike za slučaj, da bi mejnarnodne čete prodrle v mesto. V onem hipu se najbrže zaključí žalostna usoda vseh v Pekingu še živečih Evropejcev, ki čakajo na angleškem poslaništvu rešitve. Ako pridejo čete pred mesto, tedaj bodo padli nad teh 700 Evropejcev Kitajci in jih razmesarili. Tako je zdaj zmešnjava na Kitajskem prispela do vrhunca. V tej zmešnjavi bi bila sicer dobrodošla vest, da je imenovan zduženim mejnarnodnim četam izurjen vrhovni poveljnik Nemec grof Waldersee. Ali baš to imenovanje je še bolj vznemirilo v nekaterih krogih, katerim je znano, da ima Nemčija svoje posebne cilje na Kitajskem. To imenovanje bi postalo lahko usodopolno za Rusijo in se je le čuditi, kako je mogla Rusija ta korak dopustiti, ko ima na Kitajskem venderle prvo besedo! Ne bode čudo, ako dobimo s Kitajskega prej ali slej nenavadnih poročil.

Domače in razne novice.

Izjava. — Podpisani izjavljam, da sem podpisal peticojo dr. Tume za vipavsko železnico s trdno mislijo, da ni pri tem nobenega strankarskega namena. Ker sem pa izvedel, da je železnica že popolnoma zagotovljena, in da ni ta peticija nič drugega, nego nova zdražba, zato s tem preklecujem svoj podpis. Občina rihenbergška je že itak v tem pogledu storila vse potrebne korake, da ni treba nove prošnje.

V Rihenbergu, 8. avg. 1900.

Jožef Pavlica,
župan.

Duhovske premembe. Č. gosp. Alojzij Pavlin, kaplan v Komnu, pojde za vikarja na Gradišče. Novomašnik č. g. Spagnul Benignus za kaplana v Faro.

Odlikovanje. — Sveti oče papež Leon XIII. je imenoval umirovljenega dekana in knezo-nadškofjskega notarja praške nadškofije, preč. g. Josipa Kosačka, svojim častnim komornikom in to vsled njegovih izrednih zaslug za tu-

kajšnje podporno društvo za obolele duhovnike, kateremu je tajnikoval dolgo vrsto let, posebno vsled zaslug, da so se konečno uredile in popravile jako zamotane društvene zadeve, radi katerih je moral prenašati od nekaterih stranih raznih nevedenosti in preganjanj. To odklovanje ima toliko večjo veljavo, ker je tudi knezonadškofijski ordinarijat v Pragi k temu drage volje pritrldil ter zadevo priporočil papeževi nuncijaturi. — Novo imenovanemu častnemu komorniku želimo obilo blagoslova iz nebes, pa da bi mu bilo dano po burnih preteklih dneh uživati še mnogo let pokoj častitljive starosti.

— Njegovo Velikanstvo cesar je podelil Maksimilijanu Pletterniku, profesorju na ljubljanski višji drž. gimnaziji, o priliki upokojenja viteški križec Franc Jožefovega reda. Castitamo!

Za „Šolski Dom“. Na novih masah na Vojšči zložili so poštene svatje 41 kron 40 h. in sicer: 20 kron 70 h za Šolski Dom; 20 kron 70 h za Alojzije- višče. — Rihemberžani, Ajdovci in Šturci pri vojaški godbi v Rihembergu nabrali 9 kron. — Srčna hvala!

Pobiranje užitnine v deželni upravi. — V našem listu smo jasno dokazali, kar tudi ni bilo težko, kako velike koristi bi bilo za našo deželo in njeno prebivalstvo, ako bi se pobirala užitnina v deželni upravi. Povedali smo o svojem času, da je donala užitnina na Kranjskem, dokler so jo pobirali zasebniki, deželi kakih 50.000 kron na leto, a da znašajo užitninski dohodki, od kar pobira užitnino dežela sama, čez 600.000 kron. Omenili smo tudi dejstvo, da je dr. Tuma v prejšnjih časih sam zagovarjal misel, naj bi dežela vzela pobiranje užitnine v lastno upravo, ter da je za tak predlog tudi glasoval v deželnem zboru. Povedali smo nadalje, da je bil dr. Tuma navzoč v seji deželnega odbora, v kateri je bilo določeno, da se odposljeta dva deželna uradnika, ki naj pobirata v ta namen podpise krčmarjev. Konstatirali smo tudi, da dr. Tumovo glasilo vsemu temu ni prav nič oporekalo, da pa je začelo, ne da bi ovrglo najmanj naših stvarnih momentov, še le od tedaj nadalje delati za koristi zasebnika in proti deželnim koristim, ko je prišel v Gorico g. Gorup. — Naši dokazi so bili očitni in mnogo krčmarjev je začelo premišljevali in tudi spoznavati, da bi bilo na vse zadnje vendarle bolje, ako bi prišel dobiček od pobiranja užitnine v deželno blagajnico, mesto v blagajno jednega samega zasebnika.

Glasilo dr. Tumovo je to zavohalo in hajd po novem slepilo, za katera ni nikdar v zadregi. Kar čez noč je začelo pisati o „krčmarskih zadrugah“, ki bi bile v „veliko korist krčmarjem“, ter se izgovarjati, „da ne dela za zasebnega podjetnika“ itd. itd. Da, priobčilo je na vrat na nos celo neka, Bog ve kje pobrana pravila o takih zadrugah ter pisalo takole: „mi (!) smo za to, da ne dajo naši krčmarji ni jednemu ni drugemu svojih podpisov“. Mej tem pa, ko krčmarji niso več vedeli, ali so krop ali so voda, hodili so Gorupovi uslužbenci pridno po okolici ter pobirali podpise — ter tako ribarili v motni vodi, kakoršno jim je pripravilo dr. Tumovo glasilo. In lov najbrže ni bil preslab in zadovoljen bode z lovom zasebni podjetnik in zadovoljno dr. Tumovo glasilo in seveda tudi dr. Tuma sam. Krčmarske zadruge so pa zdaj vsem tem ljudem deveta briga; že v prvem trenutku so začeli govoriti o njih ter jih rabiti za slepilo in za sredstvo, s katerim zblodijo vodo, v kateri najprivatni podjetnik — lože ribari!

„Za tri leta naj ostane tako, kakor je bilo“, tako slepijo še nadalje — „v teh treh letih pa hočemo izvesti v tem pogledu — popolno organizacijo“. V resnici pa je stvar taka-le in nič drugačna. Te dni se je izrazil vreden pobratim dr. Tume, da bode trajal razpor na Goriškem še dve leti. V teh dveh letih se bodo namreč izvršile tako deželno- kakor tudi državnozbornske volitve. No, in baš za te volitve bodo potrebovali ljudje agitatorjev. In Gorupovi daccarji? Ali ne bodo ti gospodje najprimerniše tako orodje? Kaj so mari patronom okoli dr. Tumovega glasila deželne koristi, kaj beda našega ljudstva, kaj ves splošni slovenski blagor! — „hudič naj v zame vse, ako ne obvelja naša!“ To je njih geslo, to je parola, katero so sami izdali in v tem tiči tudi poglavitni temelj za njihovo postopanje v zadevi pobiranja užitnine. Zato pa nimajo niti najmanjšega stvarnega razloga, s katerim bi zamogli pobijati pravično stvar, katero zagovarjamo mi, zato pa tudi oni gnusni napadi v njihovem glasilu.

Pavovo perje. — V predzadnji številki dr. Tumovega glasila, ki sme pisati le to, kar mu veleval „izvrševalni odbor narodno-napredne stranke“, oziroma „predsednik dr. Tuma“, — čitamo,

da je bil s pomočjo dr. Tume sprejet zopet v službo neki učitelj, ki je bil odpuščen iz službe radi tega, ker je nekoga učenca „preveč v roke vzel“, — „s pomočjo dr. Tume, deželnega poslanca v Gorici, se mu je posrečilo, da je naučeno ministerstvo te dni privolilo, da se K. zopet sprejme v službo“ — tako piše to glasilo.

Povdarjati moramo najprej, da je bil dr. Tuma pri akciji, ki je omogočila, da je naučno ministerstvo privolilo v to, da se omenjeni učitelj zopet sprejme v službo, — **pravo in pravečo peto kolo!** Da je torej dr. Tuma učitelju toliko „pomagal“, kakor ranjki Cock, in da je samohvala v njegovem glasilu le — pavovo perje, — o tem ni treba še več govoriti. Razun tega pa še stavimo vprašanje: ali je plemenito in za dobrega učitelja koristno, da se bahato spravljajo take reči v javno glasilo? Ali morda to utrja ugled učitelstvu??

Ako bi bilo na tem pa vendarle kaj resnice, vprašamo zopet: komu je s to objavo hotel koristiti dr. Tuma, ali v prvi vrsti sebi, ali dotičnemu učitelju? Reklama je to, — četudi neopravičena, pa nič drugo! Dotični učitelj si pač lahko misli: Čuvaj me Bog takih prijateljev, — neprijateljev čuval se bodem še sam.

Konec gloriije. Glasilo dr. Tume ali kakor se na kratko nazivlje — „Soča“ priobčuje v številki od zadnjega torka članek o „trgovskem in obrtnem društvu“ in pravi, da obstoji vse delovanje tega društva le v „lepih načrtih“. Ker pa je treba za nadaljnje kovanje načrtov — najmanj 1000 društvnikov, a teh pri nas najti ni, bode celo načrtom tega društva kmalu konec.

Kar piše se le zdaj Tumovo glasilo, to smo o tem društvu povedali mi že v prvem začetku, ko je isto začelo strašiti po naši deželi. O, da bi ne bili tega nikdar storili! Dr. Tumovo glasilo se je zakadilo v nas s tako silo in nam tako grozilo, da je bilo joj! In zdaj?

Zdaj pa samo piše to, kar smo mi vedeli že tedaj. Sicer je pa bilo to Tumovo glasilo že s prvega začetka baš tako prepričano, kakor mi, ali mogoče še bolje, da se tega društva ni ustanovilo za drugo, nego da se meče s istim trgovcem in obrtnikom peska v oči. Tumovo glasilo se je pa radi tega društva zaganjalo v nas z isto puhlo jezo, s kakoršno se zaganja vedno isti, ki zagovarja prazno stvar.

Rokovnjači. — Torkova „Soča“ vidi okoli „Gorice“ same posvečene in neposvečene rokovnjače. Da pa bode pisec „Sočinih“ „rokovnjačev“ vedel, kaki so prav za prav — slovenski rokovnjači, svetujemo mu, naj pogleda — v zrcalo: ondi notri bode videl pravega in pristnega — slovenskega časnikarskega rokovnjača.

Črna maša po italijanskem kralju se je darovala v cerkvi sv. Ignacija v četrtek dne 9. t. m. Cerkev je bila polna in sicer večinoma takih ljudi, ki jo drugokrat še od zunaj radi ne gledajo. Posebno židov je bilo vse polno. Cerkev je bila res okrašena in morebiti še preveč — tako, da je napravilo vse, kar si videl, na te utis, kakor da je vsem tem pripravam jedini namen le demonstracija.

Odkritosrečno moramo reči, da se nam je konečno že gabilo, kar so počenjali ti naši neodrešenci po Gorici, tako predzno so zlorabili ta resen dogodek — grozni umor predobrega italijanskega kralja — v svoje politične demonstracije.

Poleg tega se pa še frivolno bahajo, češ, da je bilo vse to, kar se je videlo po mestu, „spontan“ t. j. da se ni nikogar sililo, da stori kaj v tem pogledu.

A vender je nam vsem znano, da so morale še celo branje vke na sadnem trgu — „žalovati“ s črno robo.

Da, da žalovali so gotovo vsi, ki se količkaj človeški čutijo, radi groznega umora, ki se je izvršil na blagem italijanskem kralju; a žalovali so gotovo odkritosrečneje, nego iredentovci, ki so s svojimi demonstracijami le profanirali žalovanje.

Prošnje za sprejem v „Alojzije- višče“. Kakor vsako leto ob tem času, vlagajo tudi letos učenci prošnje za sprejem v „Alojzijevišče“. Odbor želi, da bi jih veliko prosilo, da bo lahko izbiral. — Prosimo dušne pastirje: Iščite in izbirajte za „Alojzijevišče“ sposobnih dečkov, da ne bomo morda prisiljeni sprejemati nesposobne. Za plačilo (12 gld. na mesec) naj vsak posilec sam skrbi, ali če sam ne more, naj vsaj deloma pokrijejo stroške: občina, prijatelji, duhovniki. Življenje je zdaj drago v mestu in čudežne ne moremo delati, da bi preživljali vsak dan 60—70 ljudi — brezplačno. Če vsaki za svojega poskrbi, bo najlože in najbolje za vse preskrbljeno.

Nesreče. Kmet Anton Kolavčič je peljal v sredo zjutraj s kravo gnoj po cesti proti Rozentalu. Krava, ki ni bila vajena mnogo voziti, se pa h kratu splašila

ter podere na tla Kolavčiča, vodečega jo na vrvi. Ker pa je ni hotel spustiti, vleče ga za seboj kakih 60 korakov. Konečno je pa vendarle opešal ter se prevrnil v cesni jarek, kamor so mu prehiteli ljudje na pomoč. Revez je dobil mnogo in hudih ran po životu, posebno na glavi.

Pavlečič Frančiška, dvanajstletno dekle, je spalo na seniku. V spanju pa se je prevrnila ter padla na tla. Pri tej priliki se je tako močno poškodovala, da so jo morali prepeljati v tukajšnje bolnišnico.

Jednaka nesreča se je pripetila tudi 17 letni Katarini Manfreda iz Britofa pri Grgarju. Tudi njo so morali zaradi težkih ran prepeljati v bolnišnico.

Deželno podpora 4000 kron, katero je deželni zbor v letošnjem zasedanju odmenil občinam za napravo vodovodov in vodnjakov, razdeli je deželni odbor z ozirom na spoznano potrebo takole: Srpenica dobi 700 kron, vasi Zakriž in Plužno v cerkljanski županiji vsaka 400 kron, Šebrelje 400 kron, Štjak 800 kron in Vrh nad Rihembergom 700 kron. — občini Muša in Sv. Kocijan pri Pierisu vsaka po 300 kron. — Ob enem je deželni odbor priporočil namestništvu, naj vsem tem občinam in še nekaterim drugim, ki so tudi zelo potrebne dobrih vodnjakov, izprosi primernih podpor iz državnega zaloga, da bodo mogla dovršiti nameravana dela.

Opomin sadjarjem, kateri se pečajo s sušenjem olupljenih češpelj, hrušk in drugega sadja. — Ker je velikega pomena za domače sadjarstvo, da si naše olupljeno in žveplano sušje pridobi in trajno ohrani dober glas v kupčiji, priporočamo prav nužno sadjerejem, naj skrbé za to: 1. da uporabljajo za sušenje z adosti zrelo sadje, katero ima v sebi potrebno množino sladkorja ter daje ukusno, zdravo sušje; 2. da ne zakajajo sadja premočno z žveplom; preobilo žveplano sadje ohrani okus po žveplu in je zoperno; 3. da je za časa sušenja, kolikor mogoče, ohranijo vsakovrstnih muh in mušic, ki bi je onesažile; 4. da sadje skrbno posuše, ker le dobro posušeno bo trajno in se obvaruje plesnobe.

— Zlasti naj pazi na zadostno zrelost tisti, kateri kupuje iz gorskih okrajev ali iz drugih dežel pripeljane češplje in jih doma suši, ker drugače lahko z dotičnim sušjem pokvari dober glas domačemu pridelku. Če ne bodo sadjerejci v tem oziru previdni, zgubi naše sušje na svetovnem trgu ves kredit in ponehati bo morala ta prevažna obrt, katera daje zlasti našim Brdom lepe dohodke.

C. kr. kmetijsko društvo v Gorici vabi vsa županstva, pa tudi čast. gosp. dušne pastirje dotičnih pokrajin, naj ta opomin objavijo v svojih županih in duhovnjah.

Cebelarji. — Avstro-Ogerski čebelarji imeli bodo od 12. do 17. t. m. letni zbor v Celovcu, združen z razstavo čebelarске opravne in pridelkov, kakor panjev, medu in voska. Na shodu se bode tudi razpravljalo o znanstveni in praktični čebeloreji. C. kr. kmetijska družba goriška odposlje na zborovanje kot svoja delegata veččaka v čebeloreji gosp. Mašero Josipa, vikarja v Št. Mavru, in g. Fonza rija Janeza, veleposesnika tudi v Št. Mavru. Zborovanju bo predsedoval koroški deželni predsednik grof Goess.

Bralno in pevsko društvo „Kras“ v Skopem, priredi dne 26. t. m. veselico s plesom na krasno odličnem dvorišču. Vspored se naznani kasneje.

Oddelek vojaško - veteranskega društva v Kamulah vabi na veselico, katero priredi dne 12. t. m. ob 3 / pop. v Potočah (pri Rebku) v proslavo rojstnega dne Nj. Velikanstva Fr. Jos. I. — Vspored veselice obsega slavnostni govor in prosto zabavo. Vstopnina k plesnemu venčku 1 K. Pri plesu svira voj. godba.

Druga železniška zveza med Trstom in notranjimi deželami. — V četrtek je bilo v železniškem ministerstvu posvetovanje glede nove železnice, kateremu je predsedoval sam železniški minister dr. Wittek. Razpravljalo se je o službeni uredbi pri tej železnici ter se je ob enem določil program glede preliminarne del. Dr. Wittek je izjavil, da se bodo zdaj, ko se je končala revizija te železniške črte, neprenehoma izdelovali podrobni načrti. Določilo se je tudi uradno osobje, ki se bo bavilo s to triangulacijo ter z drugimi poizvedbami. Ekspozitura, kateri bo poverjena zgradba bohinske železnice, imela bode v svoji oskrbi delo predora med Bistrico in Podbrdom. Zakonski načrt te železniške zveze se ponovno predloži v prvi seji prihodnjega državnozbornskega zasedanja.

Planinskega društva podružnica v Tolminu misli napraviti kočno na Krnu. Sedaj je spravljen že ves les na kraj, kjer ima stati. Stala bo v prelazu, kjer pelje steza v planino za Krnom. Kakor se sliši misli društvo tudi jezno pot napraviti do kočice.

Državne nagrade v kronah in srebrnih medaljah, kakor tudi v priznal-

nih diplomah za kobile matere, za mlade oplemenjene kobile in za žrebce se bodo delile 21. avg. t. l. v Tominu, 22. avg. t. l. v Gradišču, 27. avg. t. l. v Pazinu.

„Dijaška kuhinja“ v Trstu za šolsko leto 1899/900 je imela skupnih dohodkov: 1289 K in 58 h. Stroškov: Za hrano se je potrosilo vsega: 977 K in 76 h; dijakom se je dalo za šolnino, za šolske knjige in druge potrebščine 166 K in 40 h. Skupni stroški: 1144 K in 16 h. Izkaz premoženja: 45 K in 42 h. Obiskovalo je dijaško kuhinjo povprečno 40 dijakov iz raznih krajev okolice tržaške.

Vojaške vaje. — 13. t. m. odrine ljubljanski divizijski topničarski polk št. 7 na vaje na Notranjsko ter bo prenočeval na sledečih postajah: 13. avgusta štab in bateriji št. 3. in 4. v Logatecu, 14. t. m. v Vipavi, 15. t. m. v Škrbini, oziroma na Gorjanskem pri Komnu; bateriji št. 1. in 2. pa 13. t. m. v Logatecu, 14. t. m. v Postojni in 15. avgusta v Sežani, oziroma na Razdrtem.

Gnezdo anarhistov. Najnevarniše zavetje italijanskih anarhistov je okraj Prato v Italiji. Ondi so vsi prebivalci povprek razbojniki in anarhisti. V vasi Le Girandole, kjer je doma morilec Bresci, je trideset delavcev, ki ne nosijo svojega pravega imena, marveč vsi so sami „Bresci“. Policija je že aretovala mnogo teh „Brescev“, ki so se izkazali potem s pravim imenom. Med temi so tudi svak morilcev, Marocci, Livi in Emilio Braga in drugi. V vasi Termino so te dni prijeli pet anarhistov; pri tej priliki je bil en policist smrtno ranjen z bodalom. V teh krajih je več možkih, ki so zapleteni v razne zarote. O tistem tovarišu morilca Brescija, čegar revolver so našli v Monzi, se govori, da je bila Brescijeva prijateljica, oblečena v možko obleko. V Casertu so aretirali tudi nekega Josipa Defusca, ki je prišel z Brescijem iz Pattersona.

Brescijevo priznanje. Na zaslisanju je morilec italijanskega kralja podal obsežne podatke v gibanju anarhistov. Pod pogojem, da se ga oprosti od posilne jope (železni oklop, v katerem je truplo skrajno stisneno) opisal je celo velikanško zaroto.

Na podlagi teh priznanj so že zaprli 52 anarhistov.

Slomšekova slavnost. Zaradi primanjkanja prostora smo morali odložiti poročilo o tej slavnosti za drugo štev.

Listnica uredništva. — Gosp. F. Z. v Št. A. Dopisov v taki obliki ne moremo sprejeti. Dopisniku iz Sv. Lucije, prihodnjič.

Narodno gospodarstvo.

Trtne bolezni in njih pokončevanje.

Komaj nekoliko ukrotimo eno trtno bolezen, že se pokaže kaka druga, še hujša, tako da marsikdo že obupava nad vinogradništvom. V resnici se večkrat resno vprašujemo, ali se nam vinogradništvo še izplača ali ne? Uime, boleznij, primanjkanje in zato tudi podražanje delavcev, uvažanje tujih, večinoma ponarejenih vin, vsled tega padanje cen domačim vinom, vse to dela vinogradnikom v nekaterih krajih preglavico, da že resno dvomijo o prihodnosti vingradništva. No, z veseljem pa moramo povdarjati, da te, ne ravno prijetne razmere spoznavajo tudi odločilni krogi, ki so se za to tudi že zavzeli na pravem mestu, namreč v zbornicah, da se tako našemu vinogradniku odpravijo vsaj nekateri nedostalki, v prvi vrsti seveda vinska klavzula.

Nočemo se tu spuščati v zadeve o zboljšanju razmer glede pospeševanja vinstva, ker to sedaj pri nas dobro in za naše revne razmere živahno napreduje, marveč hočemo le vinogradnike opozoriti na njih še vedno vkoreninjeno in, žal, veliko škodo povzročujoče jim praznoverstvo. Tako se je na pr. sedaj raznesla govorica, da škropljenja ne bodo več opravljali, k večjemu le enkrat na leto, ker škropljenje baje pospešuje razvoj grozdné plesnobe.

Kaj vender zasluži človek, ki tako budalost rastroši med ljudstvo, že itak nezaupljivo? Koliko tisoč škode povzroči tak zapeljivec! Saj so imeli mnogi vinogradniki dovolj žalostne skušnje za časa, ko so jih preslepili nezanesljivi trgovci in barantači z raznimi cepljenimi in necepljenimi trtami, ko so za ničvredno blago izdajali prav velike vsote; in sedaj si hočejo svoje pridelke poslabšati z najneumestnejšim činom, t. j., da hočejo opustiti tako koristno in neobhodno potrebno škropljenje! Vsakomur, ki si je vcepil to obžalovanja vredno misel, kar naravnost svetujemo, da stori najbolje, ako sploh ne napravlja več novih nasadov; potem vsaj drugim ne bode škodoval. Županstva, duhovniki, učitelji in drugi pametnejši posestniki pa naj skušajo pregovoriti take nespametne trdovratneže.

Škropljenje ni uzrok, da se je pričela grozdná plesnoba tako širiti, marveč se je ta bolezen, kakor vse druge, raznesla s ključci in cepiči in sploh s pre-

važanjem trt iz kraja v kraj. — Ta bolezen pa je bila že prej, samo v manjši meri. Ker pa imamo proti nji tako dobro sredstvo kakor proti peronospori, zato naj nam nje pokončevanje ne dela nikakih skrbi. Glavno je in ostane, da se sredstvo, t. j. žvepljanje, o pravem času izvršuje.

Bolj oprezni pa moramo biti pri drugi sedaj razširjajoči se bolezni, pri „črnem paležu“ ali antaknozi (kozavosti). Ta bolezen je letos posebno v Belikrajini močno nastopila. Ker je ta hujša od perenospor in grozdne plesnobe, zato moramo že sedaj skrbeti, da jo kolikor mogoče hitro zatremo ter tako razširjanje vsaj deloma preprečimo.

O tej bolezni smo že nekterikrat govorili in je tudi prav lepo obširneje popisana v knjigi „Novo vinogradništvo“, zato tukaj omenimo le to, da močno napada vse trtne dele, t. j. dveletni in enoletni les, listje in grozdje; največo škodo napravljata seveda na grozdju. Napadeno listje je kakor bi bilo zežgano, les je izdobljen in isto tako grozdni peclji, jagode pa dobe črne proge in se posuše. Ta bolezen napada le nekatere trte prav močno. Izmed ameriških in lahko se reče izmed vseh trt je trta „soloniz“ najbolj podvržena tej bolezni, zato je mnogi vinogradniki nočejo več saditi.

To bolezen pokončujemo na ta način, da dveleten in enoleten les mažemo z razstopino 40 kg zelene galice (ne modre galice) v 100 l vode, kateri smo dodali še 1—2% žveplene kisline (hudičevega olja), ali pa z mešanico 10% žveplene kisline in 2% zelene galice na 100 l vode. Pri mešanju naj se vselej počasi vliva žveplena kislina v vodo in ne nasprotno! Napadeni deli se mažejo potem, ko se trta obreže, torej od jeseni do pomladi; na vsak način pa se mora mazanje ponoviti 1—2 tedna, predno prične trta brsteti.

Ker pa vse te glive, kakor peronospora, grozdna plesnoba, črni palež itd., prezimijo na listju in na drugih trtnih delih in ker njih semena ne uniči še tako huda zima (bolj jim škoduje vlažna, mila zima, ker trosi-piknidi segujejo), bilo bi jako umestno in bi se te bolezni zelo zmanjšale, če bi se vsako leto odpadlo listje, rožje in drugi trtni odpadki, kakor tudi nerabni les, kar v vinogradu sežgali. Na ta način bi se ne uničili samo ti trtni škodljivci, marveč tudi zalaga drugih, kakor na pr. kiseljaka itd., in ako bi se to ponavljalo leto za letom, bi se bolezni v dotičnem kraju znatno zmanjšale. Pepel pa, ki bi se pri sežiganju dobil, naj bi se porabil za gnojenje trtam. To bi stokrat več koristilo kakor zakopavanje bolnih trtnih delov okoli trte pri pomladnem okopavanju. In ako bi se še nekaj let od črnega paleža napadeni na trti ostali rodni trtni dveletni in enoletni les mazal z gori navedeno mešanico, je gotovo, da bi se ta nevarna bolezen zatrla.

Deželni odbor kranjski je sedaj že potrebno ukrenil, da bi se v takih krajih, kjer te bolezni leto za letom močno nastopajo, vpeljalo gori omenjeno sežiganje.

Tudi morajo vinogradniki paziti, da pri cepljenju jemljejo cepiče le popolnoma zdravih trt, kajti, kakor je bilo že prej omenjeno, se ravno s cepiči take bolezni na vse strani raznašajo.

Končno še svetujemo vinogradnikom, naj sedaj še enkrat vse trte poskropijo in grozdje požvepljajo, vinograd okopljejo in vse trte povežejo in omandajo, da grozdje pride na sonce, da tako enakomerneje in bolje dozori.

Fr. Gombač.

Hiša na prodaj

v Pevni na veliki cesti, pripravna za krmo. Zraven je vodnjak in vinograd. — Več pove posestnik Štefan Primožič v Pevni št. 168.

Nikaka

skrivnost ni več

napraviti si vsakdo doma sam brez vsake priprave in težave najfinerje likerje po francoskem sistemu s pomočjo ekstraktov, ki stanejo za napraviti po 5 litrov likerjev: Tropinovec, Absinc, Vermut, Ruski pelinovec, češki liker, Kimel po 80 kr.; Slivovec, Rum, češnjavec, Alaš, Alpski liker po 85 kr. in Konjak, Benediktinec, Chartreuse, Pilzenski liker po 95 kr. — Razpošiljam proti predplačilu v znakah ali poštni nakaznici; po poštne povzetju 10 kr. več. Vsaki pošiljati pride nem navodilo, kako se napravi liker. Preprodajalec, če naročijo več blaga, mnogo ceneje.

Anton Rukavina,
Trst, Via Belvedere št. 23

Mirodilnica

v Tržni ulici poleg kritega trga
(poslojpe c. kr. okrož. sodišča)
ima veliko zalogo nafinejega

žvepla v sodih,

katero prodaja po najnižji ceni.

Ima tudi vsakovrstnih najboljših
pripomočkov za čiščenje vina.

Priporoča se p. n. občinstvu

Ant. Jeretič.

Najboljše berilo in darilo
je vsestransko jako pohvaljena

„Vzgoja in omika

ali izvir sreče“

(neobnočno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega, da more sebe in druge blažiti in pravo likati) ter se dobi za predplačilo 1 gld. 50 kr., po pošti 10 kr. več, ali proti poštne povzetju pri
Joz. Valenčiču na Dunaju
III. Bez., Steingasse Nro. 9, I. St., Thür 10.
Založnik, ozir. prodajalec je voljen vrniti denar, ako bi mu kupec poslal knjigo še nerazrezano in čisto v treh dneh nazaj.

G. Likar,

Gorica, Semenška ulica št. 10.

Trgovina pisarniških in šol. potrebščin.
Raznovrstno papirnato blago.
Knjige: molitvene, šolske in vpisne.
Tiskovine iz „Narodne tiskarne“ po enaki ceni. Preskrbuje tisk vizitnic, računov, kuverte z napisi.

Sprejema v vezanje knjige.

Vse po najnižjih konkurenčnih cenah.

Anton Bortolotti,

kamnosek,

Gorica, Franc-Jozefova cesta št. 33.

Zaloga mrtvaških spomenikov,
cene od 10 do 200 gld.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici h. šte. 23,
(v hiši g. dr. Lisjaka)

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta.

Razpošilja blago na vse kraje. Cena primerna, postrežba dobra.

Agricol,

patentovan v Avstro-Ogerski in Italiji.

je mehko kalijsko mlo razstopljivo v mrzli vodi, je najuspešnejše sredstvo za zatiranje in uničevanje vseh trtnih mrčesov in ušij, vseh žuželk na sadnih in drugih drevesih, zelenjavi in cvetlicah.

Navodilo za rabo „Agricola“ pošilja franco

Tovarna mila F. Fenderl & Co

TRST. - Via Limitanea št. 1 - TRST.

Zastop in zaloga na Gorškem:

pri g. Frideriku Primas v Gorici, Travniki 16 (v dvorišču) in na Opčinah pri gosp. Frideriku Cumar.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dalmatinskih
in isterskih
vino

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštna.

ROJAKI, POZOR!

Podpisani trgovci jestvin si štejejo v čast, naznaniti p. n. občinstvu, da so vsled skupnega naročevanja na debelo vsemu blagu, katero naročujejo edino le pri slovenskih veletržcih, kakor pri trdki M. Truden v Trstu i. t. d., cene zdatno znižali.

Nadejajo se torej, da jih bodo podpirali tudi rojaki, in to temveč, ker je blago izborno in sveže ter postrežba točna.

Z odličnim spoštovanjem

Ant. Vrčon v Skriljah, Al. Kosovel v Velikih Žabljah, J. Mrevlje v Sv. Križu, Ivanka Vodopivec v Kamnjah, Fr. Birska v Vrtovinu in I. Jerkič v Dobravljah.

Prva slovenska trgovina z železjem v Gorici

Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred nadškofijo hiš. št. 5. Podružnica konec Raštela hiš. št. 2.

Zaloga v ulici Morelli št. 12, v Gosposki ulici št. 7 v posojilnični hiši.

Priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega štajerskega železa, železne, cinkaste, pocinjene in medene ploščevine, orodja za razne obrti in pohišnega, štedilna ognjišča, peči, cevi in predpečnike, nagrobne križe.

Vsakovrstne okove za pohištvo in stavbe. Prevzemata vse naročbe za vsakovrstne stavbe in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolico

izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Pripoznano najboljših patentovanih kotlov gospoda Nussbaum-a v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga

najboljšega koroškega Acalon in Brescian-jekla.

Zaloga Portland in Roman-Cementa, kmetijskih strojev iz prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

Kolesarji pozor!

Podpisani naznanja gg. kolesarjem, da ima v zalogi dvokolesa iz najboljše materijala po jako nizkih cenah, in sicer od 170 kron (85 gld.) naprej opremljene z vsemi potrebščinami (komplet). — Ob enem priporoča gg. krojačem in šiviljam svojo veliko zalogo raznovrstnih šivalnih strojev najnovejših sistemov od 48 kron (24 gld.) naprej. — Poroštvo 5 let. — Daja tudi na obroke.

Z odličnim spoštovanjem

Martin Šuligoj,

urar v Kanalu.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pižake n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, gorčice (Senf) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo mlo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semenški ulici h. št. 1,
v lastni hiši, kjer je „Trg. obrt. zadr.“

Novoporočenci pozor!

Štejem si v čast naznanjati slavnemu občinstvu, da sem razširil trgovino pohištva v ulici Vetturini, glavni vhod v Gosposki ulici.

Anton Breščak

v Gorici, Gosposka ulica št. 14, (blizu lekarne Gironcoli).

V zalogi ima
najelegantnejšo sobno
opravo, na katero se
še posebej opozarja
p. n. občinstvo!

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo za vsaki stan. Pohištvo je po najmodernejših slogih, posebno spalne, jedilne in posetne sobe so po nemškem slogu. Pohištvo je od prvih mizarskih mojstrov. Sprejema vsa naročila in izdeluje po izbiro obrisa, najceneje in v najkrajšem času. — Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mizice, različna obešala, preproge za okna itd. Različne stolice iz trsja in celulojda, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbero ter razne tapetarije. —

Reči, katerih ni v zalogi, preskrbijo se po izbiro cenikov točno, trdno ter v najkrajšem času.

Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.